

Handläggare
Karin Nordmark
Telefon: 08-50825281**Till**
Socialnämnden
2025-09-23

Slutrapport Skolsamordnare för placerade barn och unga

Slutrapport av det sociala investeringsfondsprojektet
Skolsamordnare för placerade barn och unga

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet samt slutrapporten.
2. Socialnämnden överlämnar slutrapporten till stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden samt arbetsmarknadsnämnden för kännedom.

Sammanfattning

Det treåriga sociala investeringsfondsprojektet skolsamordnare för placerade barn och unga pågick mellan juni 2022 och maj 2025 i samverkan mellan socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och fem av stadens stadsdelsförvaltningar. Projektets syfte har varit att förbättra skolgången för barn och unga som placerats på antingen HVB, SiS, stödboende, behandlingsfamilj eller i skyddat boende utan vårdnadshavare.

Bakgrunden till projektet var medvetenheten om skolgångens betydelse för barns och ungas framtida möjligheter till arbete, försörjning och en positiv utveckling. Eftersom studier uppmärksammat att skolgången för barn i samhällsvård ofta är bristfällig samt att kunskapen om socialtjänstens ansvar för placerade barns skolgång var låg startades projektet med ambitionen att tillgodose placerade barns och ungas behov av adekvat och behovsanpassad skolgång. Projektet bedömdes ha goda chanser att förbättra skolgången för placerade barn och unga och därigenom ge dem en lättare väg in vuxenlivet.

I projektet har tio skolsamordnare anställda i socialtjänstens myndighetsutövning arbetat uteslutande med frågor kopplade till skola och utbildning för barn och unga som placerats i de av projektet inkluderade placeringsformerna. Projektet har även omfattats av en samordnare på utbildningsförvaltningen samt projektledare på socialförvaltningen. Under projektets tre år har

kunskap om skolan förstärkts hos skolsamordnarna och samverkan med flera utomstående aktörer har initierats.

Inom ramen för projektet har det visats sig att arbetet som behöver göras för att placerade barn och unga ska kunna gå i skolan och få sina behov tillgodosedda ofta är omfattande. Tidigt i projektet uppmärksammades att det inte är rimligt att inom ramen för en socialsekreteratjänst ha alla den kunskap som behövs (tillsammans med all annan kunskap) för att kunna hantera alla de frågor som är kopplade till placerade barns och ungas skolgång, dels eftersom arbetet kräver specialiserad kunskap om skolan och dess områden men också eftersom arbetsuppgifterna tenderar att vara så pass tidskrävande att de sällan går att kombinera med övriga ansvarsområden som åligger socialtjänsten när ett barn eller en ung person placeras utanför hemmet.

Projektets idé och utformning har fallit väl ut och utifrån resultat och behov beslutades i budget 2025 att projektet ska permanentas som en del i ordinarie verksamhet och även spridas till resterande stadsdelsförvaltningar.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet samt slutrapporten samt överlämnar slutrapporten till stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden samt arbetsmarknadsnämnden för kännedom.

Bakgrund

Socialnämnden har drivit det sociala investeringsfondsprojektet Skolsamordnare för placerade barn och unga i samverkan med stadsdelsförvaltningarna Järva, Hägersten-Älvsjö, Södermalm, Skarpnäck och Farsta samt utbildningsförvaltningen. Projektet pågick från 1 juni 2022 till 31 maj 2025.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 17 september. Funktionshinderrådet har getts möjlighet att behandla ärendet den 18 september.

Ärendet

Bakgrund

Barn och unga som är placerade utanför hemmet löper större risk att drabbas av negativa livshändelser jämfört andra barn och unga. Barn och unga som är placerade i samhällsvård har på gruppnivå sämre skolresultat jämfört med andra barn. Detta trots att inga kognitiva skillnader mellan grupperna kunnat konstateras. Placerade barns sämre skolresultat kan härledas till deras sociala situation.

Forskning visar att goda skolresultat är en viktig skyddsfaktor, i synnerhet för barn och unga i samhällsvård och att klara skolan kan mildra många av de negativa effekter som går att koppla till en placering under barndomen. Medvetenheten om placerade barns utsatthet och den goda effekten av en avklarad skolgång har ökat på senare tid men trots detta har inga större förändringar för att åtgärda detta skett.

Projektet

Inom ramen för projektet skolsamordnare för placerade barn och unga har det mot placerade barn och ungas skolresultat utformats, och under tre års tid prövats, en operativ samverkansform mellan socialtjänsten och utbildningsförvaltningen tänkt att stärka skolgången för barn och unga placerade i samhällsvård. Socialförvaltningen har lett projektet som har genomförts tillsammans med fem av stadens stadsdelsförvaltningar (Farsta, Södermalm, Skarpnäck, Järva och Hägersten-Älvsjö) samt utbildningsförvaltningen. Projektet har omfattats av två projektledare, tio skolsamordnare fördelade på de fem stadsdelsförvaltningarna samt en samordnare på utbildningsförvaltningen.

Samtliga skolsamordnare har tillhört den myndighetsutövande socialtjänsten och har uteslutande arbetat med skol- och utbildningsrelaterade frågor avseende barn och unga placerade på:

- särskilda ungdomshem (SiS)¹
- hem för vård eller boende (HVB)
- stödboende
- behandlingsfamilj
- skyddat boende utan medföljande vårdnadshavare.

Ambitionen har varit att skolsamordnarna ska stötta, motivera och tillgodose barnens och de ungas rätt till utbildning både inför, under och efter en placering. Skolsamordnarna har tillsammans med socialsekreterare tittat på placeringsalternativ där skolgång kunnat tillförsäkras och har kontinuerligt träffat barnet eller den unga, dess vårdnadshavare samt skola och utförare under hela placeringstiden. Skolsamordnarna har arbetat för att skolan ska komma igång direkt i samband med att ett barn eller en ung person placeras eller när de återvänder hem efter en placering. Skolsamordnarna har när barn och unga flyttat hem från en placering vid behov initierat insatser för att under en övergångsperiod stärka skolgången.

Inom ramen för projektet har en mängd viktiga områden och aspekter uppmärksamrats. Några av dessa listas nedan:

- Att arbeta med skolrelaterade frågor gällande placerade barn och unga är ett krävande arbete som tar tid i anspråk och som kräver kunskap om skolvärlden. Skolsamordnarrollen fyller en nödvändig funktion och axlar det ansvar för skola och utbildning som åligger socialtjänsten men som oftast inte hinns med när barn och unga placeras utanför hemmet.
- Barn och unga vill gå i skolan. Även barn och unga med flera skolmisslyckanden bakom sig vill gå i skolan när rätt förutsättningar ges och deras individuella behov tillgodoses.
- Skolgången behöver komma igång så fort som möjligt när ett barn eller en ung person placeras. Det finns ytterst sällan skäl att avvakta skolstart utifrån att ett placerat barn ska ”landa” eller bli bekväm i verksamheten. Tvärtom är skolgången snarare en förutsättning för att etablera rutiner och stabilitet. Troligen bidrar också en fungerande skolgång till att behandlingen blir mer effektiv.
- Samverkan mellan socialtjänst och utbildningsförvaltning är en förutsättning för att kunna tillgodose placerade barns behov av skola och utbildning. Utan denna tvärprofessionella och förvaltningsövergripande samverkan hade projektet inte kunnat visa samma resultat. När projektet med start hösten 2025 ska implementeras i ordinarie verksamheter är det därför centralt att samverkan behålls och utvecklas.

Konsultföretaget Ramboll har på uppdrag av stadsledningskontoret utvärderat projektet. Utvärderingen visade att rollen som skolsamordnare har betydelse och gör skillnad för placerade barn och unga. De resultat som uppnåtts är bland annat att de barn och unga som omfattats av projektet relativt omgående fått en skolplats och kommit igång i skolan. Frågor om skola och utbildning har också kommit upp på dagordningen och tagit större plats i socialtjänstens utredningsarbete och sammanbrott i placeringar har minskat i takt med att skolgången stabiliserats.

Utifrån projektets resultat beslutades i budget 2025 att permanenta och sprida arbetssättet till att omfatta samtliga stadsdelsförvaltningar i Stockholms stad.

Jämställdhetsanalys

Av de barn och unga som omfattats av projektet var 69 procent pojkar. Pojkar står också för majoriteten av de placeringar som omfattas av projektet. Fler pojkar än flickor är placerade i samhällsvård och fördelningen skiljer sig som mest i de placeringsformer som ingick i projektet. I placeringsformen familjehem är det en procentuellt lägre skillnad mellan antal

placerade pojkar och flickor och när det gäller jourhem är det i princip ingen skillnad. Om placeringsformerna familjehem och jourhem ingått i projektet skulle könsfördelningen sannolikt bli något mer jämt fördelat.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonventionens artikel 6, alla barn har rätt till liv och utveckling, artikel 28, barn har rätt till utbildning samt artikel 29, skolan ska hjälpa barnet att utvecklas har alla funnits med som en röd tråd genom projektet. Projektet startades för att se om det gör någon skillnad för placerade barns och ungas skolgång, får de sin rätt till utbildning tillgodosedd, om någon arbetar riktat och fokuserat med dessa frågor. Slutsatser och resultat från utvärderingen visar att barns rätt till skolgång har stärkts genom rollerna skolsamordnare inom socialtjänstens myndighetsutövning samt samordnare vid utbildningsförvaltningen. Rollerna permanentas och arbetssättet sprids resterande stadsdelsförvaltningar vilket kommer att bidra till att fler placerade barn och unga får sin rätt till utbildning tillgodosedd.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen är positiv till att projektet skolsamordnare för placerade barn och unga permanentas och sprids till resterande stadsdelsförvaltningar i Stockholm stad. Projektet har visat goda resultat och har bidragit till att placerade barns och ungas skolgång prioriterats och förbättrats.

Eftersom det arbete skolsamordnarna utför utgör en av socialtjänstens kärnuppgifter har det tagits väl emot i de deltagande stadsdelsförvaltningarna och uppskattats av chefer, medarbetare och externa samverkanspartners. Att permanenta, sprida och fortsatt utveckla rollen som skolsamordnare kommer därför, enligt förvaltningens bedömning, bidra till en mer likställd socialtjänst och till att placerade barn och unga får den hjälp och det stöd de har rätt till avseende skola och utbildning, under sin tid i samhällsvård. Förhoppningen är att dessa barn och unga efter avslutad placering, och efter att de inte längre är aktuella på socialtjänstens barn och ungdomsenheter, genom att deras skolgång och utbildning prioriterats, givits bättre möjligheter att etablera sig i samhället och till att utvecklas positivt.

Det har under projektets gång uppmärksammats att framför allt barn och unga placerade i jourhem och barn och unga placerade i familjehem som inte omfattas av Skolfam skulle vara i behov av en skolsamordnare. Om fler placeringsformer skulle ingå i rollen krävs fler skolsamordnare. Det är sannolikt att de resultat projektet skolsamordnare för placerade barn och unga uppnått skulle uppnås även för barn och unga placerade i andra placeringsformer.

Sammantaget ser förvaltningen positivt på projektets genomförande och till ~~att ansvariga politiker valt~~ att arbetssättet ska implementeras ~~arbetssättet~~ över staden. Förvaltningen ser också en vinst om rollen skulle utökas till att omfatta fler placeringsformer, då de effekter som uppnåts troligen skulle omfatta även dessa.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner slutrapporten samt överlämnar slutrapporten till stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden samt arbetsmarknadsnämnden för kännedom.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilagor

1. Slutrapport Skolsamordnare för placerade barn och unga
2. Utvärdering sociala investeringar – Skolsamordnare för placerade barn och unga, Ramboll

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2025-09-11
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2025-09-11